

ZAKŁAD MYKOLOGII

Andrzej Chlebicki

Kalendarium

- 1955 W obrębie Pracowni Flory Polskiej powstaje Dział Systematyki Śluzowców z siedzibą we Wrocławiu. Kierownikiem zostaje prof. dr Helena Krzemieniewska.
- 1956 Powstaje Pracownia Systematyki Śluzowców.
- 1957 Obok Pracowni Systematyki Śluzowców powstaje Pracownia Mykologiczna zorganizowana przez doc. dr Alinę Skirgiełło.
- 1958 Kierownikiem Pracowni Mykologicznej zostaje doc. dr Alina Skirgiełło.
- 1958 Zmiana nazwy Pracowni Systematyki Śluzowców na Pracownię Systematki Śluzowców i Myksobakterii (od 1960 roku jednostka nie istnieje w strukturze organizacyjnej IB PAN).
- 1969 Zakład Mykologii wchodzi w skład Zakładu Roślin Zarodnikowych jako Pracownia Mikologii.
- 1981 Doc. dr Władysław Wojewoda zostaje kierownikiem Pracowni Mikologii.
- 1987 Powstaje Zakład Mikologii.
- 1992 Ranga Zakładu zostaje obniżona do Pracowni Mikologii. Dwie osoby z Pracowni Lichenologii zostają włączone do tej jednostki.
- 2000 Podniesienie rangi Pracowni Mikologii do Zakładu Mikologii.
- 2002 Oddzielenie Pracowni Lichenologii od Zakładu Mikologii.
- 2004 Kierownictwo Zakładu przejmuje doc. dr Andrzej Chlebicki.

HISTORIA ZAKŁADU

Pomimo że śluzowce nie należą do grzybów, zwyczajowo były przedmiotem badań mykologów. Właśnie ta grupa organizmów stała się najwcześniej przedmiotem badań w Instytucie Botaniki. W roku 1955 został tu utworzony Dział Systematyki Śluzowców, a rok później Pracownia Systematyki Śluzowców, którą kierowała pracująca we Wrocławiu prof. Helena Krzemieniewska. Od 1958 roku pracownia zmienia nazwę na Pracownię Systematyki Śluzowców i Myksobakterii. Nazwa tej jednostki widnieje w dokumentach jeszcze w 1959 roku.

W 1960 roku nie ma żadnej wzmianki o tej pracowni w systemie organizacyjnym Instytutu Botaniki. Prof. H. Krzemieniewska w latach 1955–1960, korzystając ze wsparcia IB PAN, opracowała monografię pt. *Śluzowce Polski na tle flory śluzowców europejskich* [254] w serii *Flora Polski. Rośliny zarodnikowe Polski i ziem ościennych*. Monografia H. Krzemieniewskiej była bardzo ceniona i stała się podstawą pracy dla przyszłych badaczy tej grupy. W 1960 roku prof. H. Krzemieniewska przestała być etatowym pracownikiem IB PAN. Przed odejściem prof. Krzemieniewskiej Dykcja Instytutu podjęła działania w celu utworzenia w swojej strukturze zespołu badającego dużą, ważną i słabo u nas poznaną grupę grzybów.

W październiku 1957 prof. Władysław Szafer zaproponował doc. Alinie Skirgiełło, kierującej wówczas Zakładem Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego, objęcie kierownictwa projektowanej Pracowni Mykologicznej. Upoważnił ją także do podjęcia pracy nad nowym wydawnictwem Instytutu, serii *Grzyby* wydawanej w ramach *Flory roślin zarodnikowych Polski*. W końcu roku Instytut Botaniki PAN powołał Pracownię i przydzielił do niej pomocniczego pracownika naukowego, pracującą już w Instytucie mgr Barbarę Gumińską.

W 1958 roku Rada Naukowa Instytutu Botaniki PAN na posiedzeniu 25 stycznia przyjęła wniosek o powołanie doc. A. Skirgiełło na kierownika Pracowni Mykologicznej. W tym samym roku Pracowni przyznano także etat pracownika techniczno-naukowego i asystenta (etatowego lub na pracach zleconych), niezależnie od pracującej w Krakowie B. Gumińskiej. Jednocześnie doc. A. Skirgiełło jako współpracowników dobrała doc. Wandę Truszkowską z Wrocławia oraz pomoc techniczną w osobie Jadwigi Chojnackiej. Ostatecznie, w Pracowni zostały zatrudnione: jedna osoba na połowie etatu (B. Gumińska) i trzy na pracach zleconych (A. Skirgiełło, W. Truszkowska i J. Chojnacka).

W tym też czasie doc. A. Skirgiełło rozpoczęła rozmowy z mykologami z innych ośrodków uniwersyteckich, aby podjęli się opracowania kolejnych tomów *Flory grzybów Polski*. Zgodę na współpracę wyrazili: doc. Henryk Orłoś (*Polyporaceae*), doc. Stanisław Domański (rodzaj *Poria*), dr Andrzej Nespiak (*Cortinarius*), prof. Karol Zaleski i doc. Karol Mańka (*Penicillium*, *Aspergillus*, *Fusarium* i *Trichoderma*), mgr Lesław Badura (*Chaetomiaceae*), doc. Tadeusz Pietkiewicz (*Mucoraceae*) i mgr Sabina Czyżewska (*Alternaria*). W roku 1958 doc. A. Skirgiełło przekazała do druku pierwszy tom tej serii *Boletales* (Skirgiełło 1960) i rozpoczęła pracę nad tomami obejmującymi *Amanitoideae* i *Rhodophyllaceae*, a doc. W. Truszkowska pracowała nad *Pyrenomycetes*.

W tym czasie w Krakowie mgr Barbara Gumińska z Uniwersytetu Jagiellońskiego zajmowała się między innymi opracowaniem nowych okazów grzyba *Wawelia regia* zebranego po raz drugi w Ogrodzie Botanicznym UJ [88]. *Wawelia regia* jest gatunkiem opisanym przez Bolesława Namysłowskiego (1909), zebrany w szklarni Ogrodu Botanicznego UJ na odchodach króliczych. Z tego też względu prof. Władysław Szafer odradzał Namysłowskiemu użycie tak górnolotnej nazwy do opisanie niewielkiego gatunku grzyba rosnącego na tak prozaicznym podłożu. *Wawelia* w czasach Namysłowskiego była monotypowym rodzajem, obecnie jest tych gatunków znacznie więcej (Gumińska 2000). W 1960 roku przestała być pracownikiem IB PAN. Niemniej jej związki i współpraca z mykologami z IB PAN nadal trwały. Była promotorką pracy magisterskiej Haliny Komorowskiej, recenzentką prac doktorskich Zofii Heinrich, Haliny Komorowskiej i Andrzeja Chlebickiego. Barbara Gumińska (razem z Z. Heinrich) opracowała materiały Marii Olech ze Spitsbergenu [1895] i Szetlandów Południowych [2254], wzięła też udział w jubileuszowym tomie *Polish Botanical Journal* poświęconym profesorowi Władysławowi Wojewodzie (Gumińska 2002).

W latach 1959–1965 pracowała w Pracowni Mykologicznej na pracach zleconych Elżbieta Stipiczyńska-Tober. Zajmowała się grzybami wodnymi [484]. Tomasz Majewski został zatrudniony w 1965 roku w Pracowni Mykologicznej w Warszawie na pełnym etacie jako starszy asystent. Zajmował się on w tym czasie grzybami z rzędów *Peronosporales*, *Uredinales* i *Ustilaginales*. Wiodącą i bardzo ważną rolę pełniła nadal prof. dr Alina Skirgiełło z Uniwersytetu Warszawskiego. Była redaktorką lub współredaktorką 27 tomów znanej w świecie serii *Flora polska. Rośliny zarodnikowe Polski i ziem ościennych. Grzyby (Mycota)*, sporządziła kartotekę rozmieszczenia grzybów w Polsce oraz *Polską bibliografię mikologiczną* (1988). Zainicjowała, finansowane przez IB PAN, badania grzybów w Bieszczadach [240, 351, 682]. Prof. A. Skirgiełło stworzyła i redagowała (w latach 1965–2002) czasopismo *Acta Mycologica*. Wystarała się o stanowiska pracy dla mgr T. Majewskiego i mgr Bogusławy Ginko w Warszawie, starała się także o fundusze na prace zlecone (w ten sposób został zatrudniony A. Chlebicki we Wrocławiu). Była recenzentem prac habilitacyjnych T. Majewskiego i W. Wojewody, a także recenzentem prac doktorskich Z. Heinrich, H. Komorowskiej i A. Chlebickiego. W Pracowni Mykologicznej w tym czasie pracowali uczeni zarówno z Krakowa, jak i z Warszawy.

Władysław Wojewoda został zatrudniony w IB PAN w lipcu 1969 roku (Ryc. 1). Od tego momentu dotychczasowe kolekcje grzybów zostały znacznie wzbogacone. Najwięcej grzybów zebrał w swoim długim życiu prof. W. Wojewoda, spore kolekcje zgromadzili także młodszy pracownicy, jak Z. Heinrich, Izabela Jałocha, H. Komorowska, Janusz Łuszczynski, A. Chlebicki, Marcin Piątek, Anna Ronikier i Dariusz Karasiński. Od początku istnienia jednostki (pracowni lub zakładu) zatrudnionych było w niej osiemnastu pracowników, w tym profesorowie: W. Wojewoda, B. Gumińska, T. Majewski, A. Chlebicki, J. Łuszczynski, pięciu doktorów (Z. Heinrich, H. Komorowska, M. Piątek, A. Ronikier, D. Karasiński), trzech magistrów (Anna Cichocka, B. Ginko, I. Jałocha), a także pięciu pracowników naukowo-technicznych ze średnim wykształceniem (Elżbieta Kot, Barbara Pleban, Magdalena Waclawik, Zdzisława Zegadło, Barbara Skoczek).

Ryc. 1. Prof. dr Władysław Wojewoda (Fot. A. Chlebicki).

Nazwa jednostki ulegała wielokrotnie zmianie, głównie wynikało to ze zmian w aktualnej pisowni polskiej. Najpierw była to Pracownia Mykologiczna (1957–1958), potem Pracownia Mykologii (1959–1960), Zakład Mykologii (1961–1962), Zakład Mikologii (1963), potem znowu Zakład Mykologii (1964–1968), Pracownia Mikologii (1969), Zakład Mikologii (1987), ponownie Pracownia Mikologii (1992), Zakład Mikologii (2000) i Zakład Mykologii (2012)¹.

W skład jednostki w latach 1992–2002 wchodził lichenologowie z Pracowni Lichenologii. W 2012 roku w Zakładzie pracowało sześć osób: jeden profesor, trzech adiunktów

¹ W „Sprawozdaniu z działalności Instytutu Botaniki Polskiej Akademii Nauk za rok 1960” w strukturze Instytutu widnieje Samodzielny Dział Mykologii (kierownik: A. Skirgiełło) z dwiema pracowniami: Pracownią Opisowej Flory Grzybów i Pracownią Ekologii i Socjologii Grzybów. Żadne inne późniejsze dokumenty nie potwierdzają istnienia takich jednostek organizacyjnych w Instytucie. Zapisy w sprawozdaniach nazw: Pracownia Mikologii bądź Pracownia Mykologii wynikały z ówczesnej ortografii, a nie z rzeczywistych zmian w strukturze jednostek Instytutu. Podobny jest źródłosłów obowiązującej od 2012 roku nazwy w brzmieniu „Zakład Mykologii”.

i dwóch pracowników technicznych. Po przejściu na emeryturę w 2004 roku do roku 2010 w pracach Zakładu uczestniczył prof. W. Wojewoda oraz emerytowani pracownicy: Z. Heinrich i B. Pleban.

W trakcie działalności Zakładu Mykologii siedmiu pracowników uzyskało stopień doktora (A. Chlebicki, Z. Heinrich, D. Karasiński, H. Komorowska, T. Majewski, M. Piątek, A. Ronikier), trzech stopnie doktora habilitowanego, a następnie tytuły profesora (A. Chlebicki, T. Majewski, W. Wojewoda). Władysław Wojewoda był promotorem rozprawy doktorskiej Janusza Łuszczynskiego z Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach. Prof. Wojewoda był także zaangażowany w prowadzeniu prac magisterskich pięciu osób (Barbara Książek – Uniwersytet Jagielloński, Agata K. Maj – Akademia Pedagogiczna w Krakowie, Marcin Piątek – Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie, Maciej Z. Szczepka i Leszek Trzaski – Uniwersytet Śląski w Katowicach). Obecnie pod opieką A. Chlebickiego dwie osoby rozpoczęły realizację prac doktorskich w ramach Międzynarodowego Studium Doktoranckiego Nauk Przyrodniczych przy IB PAN (Magdalena Owczarek, Anna Wilczek).

Pracownicy Zakładu/Pracowni opublikowali w latach 1957–2012 blisko 460 prac oryginalnych, ponad 170 popularnonaukowych przeglądowych, około 40 komunikatów konferencyjnych. Są oni autorami i współautorami kilkunastu książek, w tym szeregu monografii naukowych, m.in. w wydawanych przez IB PAN seriach *Flora polska. Grzyby (Mycota)*, *Mała flora grzybów*, *Polish Botanical Studies*, *Monographiae Botanicae* oraz *Atlas of the geographical distribution of Fungi in Poland*, a także podręczników oraz atlasów grzybów (Ryc. 2).

TEMATYKA BADAWCZA

Taksonomia grzybów i śluzowców

Badania taksonomiczne grzybów doprowadziły do wielu zmian, w ostatnich latach były to bardzo burzliwe i brzemienne w skutki badania filogenetyczne pociągające za sobą zmiany w nazewnictwie. Śluzowce (*Myxomycetes*) zostały wyłączone z grzybów i umieszczone w królestwie pierwotniaków (*Protozoa*), natomiast *Oomycetes* znalazły się w królestwie *Chromista*. Pierwsze badania śluzowców z obszaru Polski opublikowane przez H. Krzemienieuską w książce pt. *Śluzowce Polski na tle flory śluzowców europejskich* było autorstwa [254] znalazły kontynuatorów w osobach dr Wandy Stojanowskiej i dr Eugeniusza Panka pracujących we Wrocławiu. W Krakowie badania nad tą grupą organizmów prowadziły dr Anna Drozdowicz (IB UJ), dr H. Komorowska i ostatnio też dr A. Ronikier (d. Miśkiewicz) [1101, 1147, 1302, 2379, 2855, 3892, 4035]. Anna Ronikier badała śluzowce także poza granicami Polski, m.in. w Hiszpanii, Słowenii, Bułgarii i Argentynie [3733, 4148, 3454, 3805, 4001]. W Zakładzie Mykologii IB PAN, przy współudziale A. Ronikier, opracowano listę śluzowców Polski [3110]. W latach 70. opracowano kolejne tomy serii *Flora polska. Grzyby (Mycota)*: *Peronosporales* [688], *Ustilaginales*, obecnie *Ustilaginomycotina* [892],

z kolei T. Majewski [1067, 1150] opracował dwa tomy poświęcone *Uredinales* (obecnie należące do *Pucciniomycotina*).

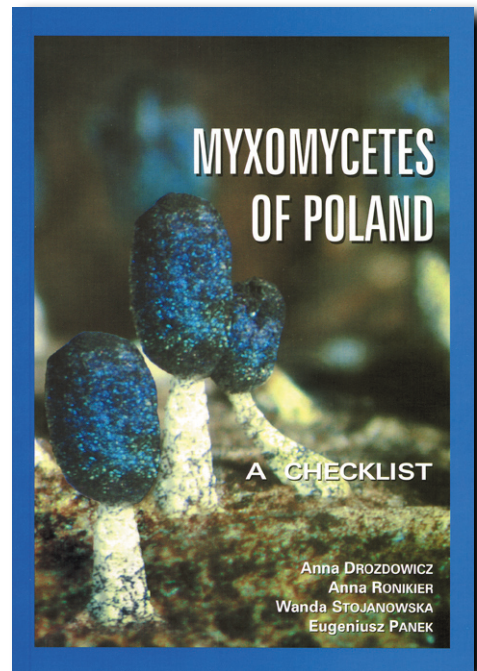
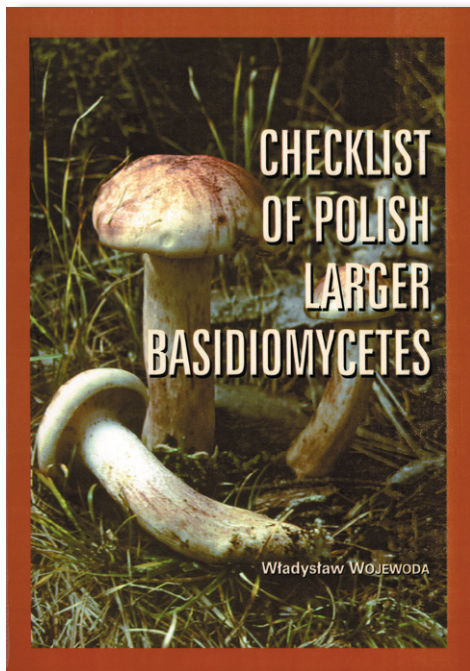
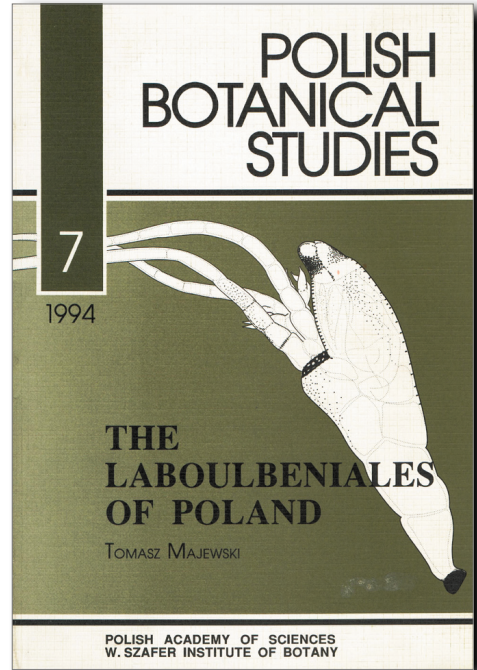
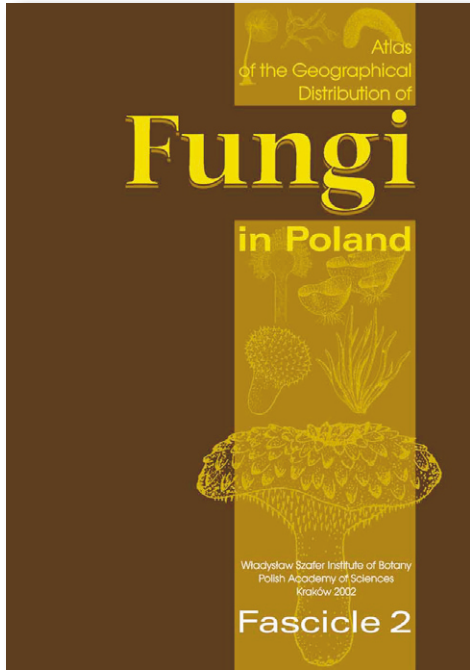
Władysław Wojewoda [1088, 1269] opracował monografię *Auriculariales, Tremellales* i *Septobasidiales* Polski oraz kilka innych prac z tej dziedziny [961, 962]. Obecnie dwa pierwsze rzędy zalicza się do podgromady *Agaricomycotina*, a ostatni rząd do podgromady *Pucciniomycotina*. Ponadto W. Wojewoda [1269] opracował te same grupy grzybów dla całej kuli ziemskiej. Jest to jedyne tego rodzaju opracowanie w światowej literaturze mykologicznej. Rozmieszczenie tych grzybów zostało przedstawione w wielu innych artykułach. Profesor W. Wojewoda jest także głównym autorem pozycji *Macrofungi of North Korea* [3389] oraz opracowania *Checklist of the Polish larger Basidiomycetes* [3193] (Ryc. 2). Władysław Wojewoda opracował także grzyby z rzędów *Dacrymycetales* i *Tulasnellales* Polski [1050, 1090, 1127, 1409, 1642].

Jednymi z najważniejszych opracowań taksonomicznych wykonanych w Zakładzie, są prace T. Majewskiego wykonane w latach 1971–1990, poświęcone *Laboulbeniales*. Są to grzyby pasożytujące na owadach i pajęczakach. Tomasz Majewski badał *Laboulbeniales* nie tylko z Polski, także z wielu innych krajów, m.in. z Malezji oraz Japonii, w tym ostatnim kraju przebywał na rocznym stażu naukowym [748, 827, 895, 896, 897, 936, 1191, 1238, 1373, 1437, 1698, 1699, 1700, 1764, 1765, 1825]. W swych badaniach T. Majewski współpracował z innymi mykologami, m.in. z prof. Kazunari Sugiyama z Japonii [1048, 1104, 1105, 1499–1501, 1535–1537, 1609]. Już po przeniesieniu się do SGGW w Warszawie (1994 r.) opublikował on w serii *Polish Botanical Studies* wydawanej przez IB PAN monografię *The Laboulbeniales of Poland* (Ryc. 2). Podstawy tej monografii powstały jeszcze w czasie jego pracy w IB PAN, w latach 1970–1990.

Współpraca z prof. T. Majewskim jest nadal kontynuowana. W 2008 roku opracował, do wydawanej przez nasz Instytut serii *Atlas of the geographical distribution of Fungi in Poland*, mapy rozmieszczenia wszystkich polskich gatunków *Laboulbeniales*. Dzięki badaniom prof. T. Majewskiego Polska jest jedynym krajem, w którym tak wszechstronnie poznana jest ta specyficzna i trudna grupa grzybów. W czasie pracy w Instytucie prof. T. Majewski opublikował wiele opisów nowych dla nauki rodzajów oraz gatunków *Laboulbeniales* (z Polski, Bali, Nowej Gwinei, Japonii, Półwyspu Malajskiego, Borneo, Ekwadoru, Peru, Meksyku). Ponadto opisał nowe taksony z rodziny *Pyxidiophoraceae* oraz dawnych rzędów *Peronosporales*, *Uredinales* oraz *Ustilaginales*.

Andrzej Chlebicki (Ryc. 3) badał grzyby z dawnej klasy *Pyrenomycetes* (*Ascomycota* – stadia doskonałe i ich anamorfy oraz grzyby mitosporowe) [1752, 1811, 1881, 1882, 2304, 2959, 3415, 3416, 2306, 3107, 3225, 3420, 3418, 3419, 3543, 3663, 3665, 4155, 4268]. Do najważniejszych opracowań należy monografia *Biogeographic relationships between fungi and selected glacial relict plants* [2959] obejmująca grzyby reliktyw glacialnych oraz prace poświęcone granicy roślinności w Tien Szanie [3966, 3967] i dryfowi symbiotycznemu [3666].

Zofia Heinrich opracowuje grzyby blaszkowe, tzw. ciemnozarnikowe z rodzin *Bolbitiaceae*, *Coprinaceae*, *Cortinariaceae* oraz *Strophariaceae*, ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów *Hypoholoma*, *Psilocybe* i *Stropharia* oraz rodzaj *Pholiota*. Przygotowuje m.in. mapy

Ryc. 2. Ważniejsze publikacje Zakładu Mykologii.

Ryc. 3. Pracownicy naukowcy Zakładu Mykologii, rok 2013. Od lewej: Dariusz Karasiński, Anna Ronikier, Marcin Piątek, Andrzej Chlebicki (Fot. A. Flakus).

rozmisszczenia wymienionych grzybów do serii *Atlas of the geographical distribution of Fungi in Poland*. Opracowała ciemnozarodnikowe grzyby Korei Północnej [3389].

Dariusz Karasiński (Ryc. 3) zajmuje się grzybami nadrzewnymi z dawnego rzędu *Aphyllophorales*. Halina Komorowska opracowuje tzw. grzyby białozarodnikowe z rodzin *Hydnangiaceae*, *Marasmiaceae*, *Pleurotaceae* i *Tricholomataceae*, w szczególności bada rodzaj *Clitocybe* [1820, 2752, 2753, 3447–3451, 3571]. Do książki poświęconej grzybom Korei Północnej H. Komorowska opracowała rodzaje *Asterophora*, *Flammulina*, *Hohenbuehelia* i *Laccaria* [3389].

Marcin Piątek (Ryc. 3) w trakcie opracowywania pracy doktorskiej zajmował się głównie makroskopowymi grzybami nadrzewnymi z dawnego rzędu *Aphyllophorales*, a od 2004 roku bada grzyby z podgromady *Ustilaginomycotina* oraz rzędu *Microbotryales* z podgromady *Pucciniomycotina*. Jest obecnie uznanym europejskim badaczem głowni, śnieci i rdzy, a zwłaszcza takich rodzajów, jak *Anthracoidea* oraz *Microbotryum* (*Microbotryales*). Anna Ronikier (Ryc. 3) zajmuje się taksonomią, ekologią oraz biogeografią grzybów arktyczno-alpejskich oraz śluzowców przyśnieżnych.

Katalogi grzybów i śluzowców Polski

Pierwszym opracowaniem w Polsce obejmującym spis wszystkich gatunków wielkoowocnikowych podstawczaków jest *Checklist of Polish larger Basidiomycetes* [3193]. Zawiera ona opisy 400 rodzajów i 2650 gatunków (Ryc. 2), gdzie dla każdego gatunku podana jest aktualna nazwa, najważniejsze synonimy, określone jest siedlisko i podłoże, rozmieszczenie w Polsce w poszczególnych podprovincjach fizyczno-geograficznych oraz zagrożenie niektórych gatunków. Zacytowano większość dotychczasowych publikacji uwzględniających dany gatunek w Polsce i najważniejsze źródła taksonomiczne z ikonografią. W tej książce autor zaproponował kilkadziesiąt nowych polskich nazw podstawczaków. Wstęp opracowania jest dwujęzyczny, angielski i polski, tekst zasadniczy – angielski. Dzieło to należy uznać za szczytowe osiągnięcie żmudnej, wręcz benedyktyńskiej pracy prof. W. Wojewody.

Następną tego typu pozycją jest tom *A preliminary checklist of micromycetes in Poland* pod redakcją Wiesława Mułenki, Tomasza Majewskiego i Małgorzaty Ruszkiewicz-Michalskiej (2008) obejmujący 5969 gatunków grzybów z takich królestw, jak *Chromista*, *Fungi* i *Protozoa*. Wśród 16 autorów tego opracowania znalazło się dwóch autorów z Zakładu Mykologii IB PAN: M. Piątek brał udział w opracowaniu *Ustilaginales* w dawnym ujęciu (obecnie *Ustilaginomycotina* i *Pucciniomycotina*) [3812], a A. Chlebicki opracował *Kickxellales*, *Boliniales* i *Xylariales* [3767, 3770, 3772]. Jest to pierwsze tego typu opracowanie w Polsce i jak nadmienią autorzy, zdają sobie sprawę z jego niedostatków. Niemniej należy podkreślić niebywałą ilość pracy włożoną w tak obszerne dzieło (752 strony).

Kolejny tom – *A checklist Myxomycetes of Poland* obejmuje 204 taksony śluzorośli [3110]. W opracowaniu tym zestawiono i uporządkowano wiedzę na temat gatunków występujących w Polsce (Ryc. 2). Utworzono polskie nazwy dla gatunków, które tych nazw jeszcze nie miały. Zamieszczono kompletną bibliografię prac uwzględniających rozmieszczenie śluzorośli w Polsce. Dla każdego gatunku podano nazwę łacińską, polską i synonimy, pod którymi dany takson był publikowany w polskiej literaturze, informacje o siedlisku oraz pełny wykaz prac źródłowych. Opracowanie jest dwujęzyczne, angielskie i polskie.

Ekologia grzybów i śluzowców

Opracowania mykosocjologiczne

Pracownicy Zakładu Mykologii są autorami licznych opracowań dotyczących inwentaryzacji grzybów w obszarach objętych ochroną prawną, w przede wszystkim w parkach narodowych. Opracowywano grzyby Gorczańskiego, Ojcowskiego, Magurskiego (W. Wojewoda), Wigierskiego, Karkonoskiego, Bieszczadzkiego, Babiogórskiego, Białowieskiego, Słowińskiego (A. Chlebicki) oraz Tatrzańskiego Parku Narodowego (A. Ronikier, A. Chlebicki).

Na podkreślenie zasługują badania nad udziałem grzybów w zbiorowiskach oddziału 256 w Białowieskim Parku Narodowym. W latach 1987–1991 brali w nich udział pracownicy Zakładu: H. Komorowska, A. Chlebicki i T. Majewski. Efektem tych prac było

opracowanie czterech tomów wydanych w *Phytocoenosis* redagowanych przez prof. Janusza B. Falińskiego [1960–1969, 2301, 2303, 2453]. Opublikowane opracowania przynajmniej częściowo można potraktować jako dość wszechstronne badania mykosocjologiczne i ekologiczne leśnych zbiorowisk białowieskich lasów. Oprócz grzybów badano także rośliny naczyniowe, mszaki, porosty i częściowo glony oraz śluzowce. Po śmierci prof. J. B. Falińskiego zaniechano wydawania kolejnych takich opracowań dla tego obszaru.

Władysław Wojewoda wraz z Z. Heinrich zainicjowali kilkuletnie obserwacje grzybów w borze sosnowym koło Katowic, w uprzemysłowionym obszarze Górnego Śląska. Wraz z H. Komorowską i D. Karasińskim badali także grzyby w zbiorowiskach roślinnych Puszczy Niepołomickiej i Kotliny Orawsko-Nowotarskiej. W latach 2007–2010 Dariusz Karasiński badał grzyby afyloforoidalne Pojezierza Kaszubskiego. Efektem tych badań była bogato ilustrowana dysertacja doktorska o charakterze monografii. W oparciu o międzynarodowy monitoring Copernicus związany z grzybami lasów dębowych zainicjowano badania ekologiczne w Puszczy Niepołomickiej. Wpływ aglomeracji miasta Krakowa uwidocznił się w wyraźnym zaniku grzybów mykoryzowych obszarów leśnych [2727].

W latach 2009–2010 Dariusz Karasiński prowadził inwentaryzację mykologiczną i był głównym autorem planu ochrony grzybów wielkoowocnikowych w Białowieskim Parku Narodowym (BPN) na lata 2010–2020. Uczestniczył również w opracowaniu założeń monitoringu grzybów w BPN. W latach 2009–2012 Dariusz Karasiński inwentaryzował grzyby Bieszczadzkiego Parku Narodowego (BdPN) i był współautorem planu ochrony grzybów wielkoowocnikowych BdPN [3977]. W 2012 roku D. Karasiński rozpoczął inwentaryzację mykologiczną Kampinoskiego Parku Narodowego.

Grzyby miast i obszarów uprzemysłowionych

W kręgu zainteresowań naukowych mykologów z IB PAN była także mykobiota obszarów miejskich i uprzemysłowionych. Zbadano bioróżnorodność grzybów Krakowa, Tarnowa, Kielc i wielu innych drobniejszych miast Górnego Śląska. Władysław Wojewoda prawie przez 60 lat zajmował się grzybami wielkoowocnikowymi Krakowa. Pewna część tych wyników została już opublikowana [1947, 2440]. Marcin Piątek opracował historię badań nad mikroskopijnymi grzybami pasożytniczymi Ogródu Botanicznego UJ w Krakowie i uzupełnił dotychczasowe dane z tego miejsca nowymi obserwacjami [2770]. Władysław Wojewoda zajmował się także badaniem grzybów swego rodzinnego miasta Przemyśla i jego okolic (jak np. Arboretum w Bolestraszcach) [3069]. Także uprzemysłowione obszary Alwerni, Chrzanowa, Jaworzna, Krzeszowic i Libiąża były przedmiotem Jego badań [925, 1168, 1268]. Należy również wspomnieć o badaniach W. Wojewody w Zagłębiu Miedziowym w okolicach Lubina koło Legnicy. Janusz Łuszczczyński (pod kierunkiem W. Wojewody) w swojej pracy doktorskiej zajmował się grzybami *Agaricomycotina* Kielc. Marcin Piątek w latach 1994–2003 prowadził badania nad grzybami mikroskopijnymi i nadrzewnymi Tarnowa [2701, 2702, 2771, 2873, 3024, 3169, 3170, 3341]. Ich efektem była jego rozprawa doktorska. Dariusz Karasiński badał mykobiotę rezerwatu przyrody Ochojec położonego na terenie miasta Katowice [3987].

Badania grzybów jaskiń i kopalń

Badaniami objęto głównie jaskinie i kopalnie w Sudetach, a także kilka wybranych jaskiń tatrzańskich. Grzyby występują tam na skalnych ścianach, detrytusie, w wodzie, bakteryjnym biofilmie i na innych grzybach [3421, 3545, 3768, 3773]. Najciekawsze badania przeprowadzono w Kopalni Złota (arsenu) w Złotym Stoku, gdzie stwierdzono obecność bakteryjnego naskalnego biofilmu w sztolni Gertrudy [3421]. Przeprowadzono badania interakcji pomiędzy bakteriami i grzybami w tym materiale. Badania miały na celu poznanie organizmów ułatwiających usuwanie metali ciężkich i metaloidów z hałd i zatrutych obszarów w Sudetach. Wyizolowano nowe gatunki, jak *Exophiala sideris* [4268] i interesujące z punktu widzenia biotechnologii: *Amorphotheca resiniae*, *Geomyces pannorum*, *Cephalotrichum stemonitis*, *Aureobasidium pullulans* oraz *Zasmidium cellare*.

Koegzystencja i powiązania grzybów z roślinami i owadami

Powiązania workowców i ich anamorf z różnymi roślinami, a zwłaszcza opracowanie metody markerów grzybowych wykorzystywanych w fitogeografii i paleografii roślin arktyczno-alpejskich było przedmiotem badań A. Chlebickiego. Określono kierunek migracji wielu roślin naczyniowych. Badania te były prowadzone w górach różnych krajów Europy, m.in. w Skandynawii, w Karpatach, w Alpach, na Uralu, także w górach

Ryc. 4. Andrzej Chlebicki na przedpolu lodowca w Zachodnich Himalajach w roku 2003 (Fot. M. Suková).

Tien Szan w Azji oraz na Grenlandii. Andrzej Chlebicki [2959, 2962] badał powiązania grzybów z takimi roślinami, jak *Acer pseudoplatanus*, *Betula nana*, *B. pubescens* subsp. *carpatica*, *Carex magellanica*, *C. rupestris*, *Cerastium alpinum*, *C. cerastoides*, *C. eriophorum*, *Chamaedaphne calyculata*, *Dryas octopetala*, *Juncus trifidus*, *Pedicularis sudetica*, *Rubus chamaemorus*, *Salix herbacea*, *S. lapponum* i *S. reticulata*. Przeprowadził również eksperymentalne badania interakcji pomiędzy endofitami mannicy *Puccinellia distans* i określił wpływ zasolenia na rozmieszczenie grzybów. Andrzej Chlebicki prowadził także badania endofitów situ skuciny *Juncus trifidus* z Tatr i Babiej Góry oraz dębika ośmiopłatkowego *Dryas octopetala* z Smolegowej Skały (wspólnie z Anną Wilczek). Interesujące były także badania grzybów z rodzaju *Anthracoidea* i owadów z rodzaju *Phalacrus* żerujących na sorusach tych grzybów [3664]. Wspomniane chrząszcze są uznawane za wektory przenoszenia zarodników tych grzybów.

Dzięki znajomości grzybów arktyczno-alpejskich można było podjąć się trudnego zadania, jakim było zbadanie relacji między grzybami i roślinami na górnej granicy zasięgu w Tien Szanie i Himalajach (Ryc. 4). Grzyby wykazywały głównie ujemny wpływ na rośliny [3966, 3967].

Precyzyjne badania górskich populacji *Dryas octopetala* w Karpatach [3225] i na Grenlandii [3420] umożliwiły wysuniecie hipotezy dryfu symbiotycznego opublikowanej w artykule pt. *Symbiotic drift as a consequence of declining host plant populations* [3666]. Ostatnie badania wskazują, że nie jest to proces typowo stochastyczny, tak jak to ma miejsce w przypadku dryfu genetycznego. Kolejne opracowanie tej hipotezy jest na ukończeniu. Dotyczy ona utraty gatunków symbiontów w trakcie zmniejszania się powierzchni populacji rośliny, a zwłaszcza w momencie, gdy rozerwana populacja przestaje mieć status metapopulacji. Marcin Piątek zajmuje się powiązaniem między roślinami żywicielskimi *Caryophyllaceae* i grzybami z rodzaju *Microbotryum* (*Pucciniomycotina*), a także pomiędzy gatunkami z rodzaju *Carex* i grzybami z rodzaju *Anthracoidea* (*Ustilaginomycotina*).

Różnorodność grzybów

Badania poświęcone bioróżnorodności grzybów będą się czasem pokrywały z opracowaniami mykosecjologicznymi, niemniej jest ich znacznie więcej. Opracowania te dotyczą następujących parków narodowych: Babiogórskiego [1752, 1811, 3224], Białowieskiego [747, 1960–1969, 2303, 3988, 4159], Bieszczadzkiego [240, 351, 682, 3977], Gorczańskiego [926, 3769, 4202], Kampinoskiego [546], Magurskiego [2725], Ojcowskiego [963, 1006, 1023, 1089, 1341] i Tatrzańskiego [1581, 2441, 2959, 3037, 3038, 3041, 3042, 3968, 4369].

Ponadto badano także inne obszary, jak Beskid Niski [2530], Beskid Sądecki [2792], Ziemia Chrzanowska [925, 1168, 1269], Puszcza Niepołomska [1126, 1187, 1368, 2727], Pomorze Zachodnie [691], obszary występowania halofitów koło Gniezna [2821, 2960], Polska północno-wschodnia [1521, 3416] i Pojezierze Kaszubskie (D. Karasiński – rozprawa doktorska). Marcin Piątek od 1994 roku badał grzyby Pogórza Ciężkowickiego i Pogórza Rożnowskiego [2598, 2767, 2768, 2874, 2877–2879, 3022, 3025]. Wcześniejsze prace

M. Piątka nie są tu cytowane. Był wtedy studentem, nie pracował na etacie w IB PAN i jego publikacje z lat 1994–1997 nie są uwzględnione, podobnie jak publikacje doktoranta Zakładu, mgr Macieja Szczepki.

Opracowania chorograficzne (rozmieszczenie grzybów)

Analizę geograficzną grzybów z rzędu *Uredinales* w Polsce opracował T. Majewski. W Zakładzie wykonano wiele map rozmieszczenia grzybów. Mapy takie opracowywali A. Chlebicki (m.in. 140 lokalnych map dotyczących rozmieszczenia wybranych grzybów w oddziale 256 Białowieskiego Parku Narodowego), W. Wojewoda, H. Komorowska, M. Piątek, A. Ronikier, A. Chlebicki, D. Karasiński opublikowali 66 map w wydawanej przez IB PAN serii *Atlas of the geographical distribution of fungi in Poland* [8597, 8606, 8620, 8638], *Laboulbeniales* zostało przedstawione na 206 mapach przez T. Majewskiego (Majewski 2008). Dzięki analizie rozmieszczenia stanowisk *Anthracoidea caricis* wykazano, że gatunek ten ma antropogeniczne pochodzenie w Gorcach [4202].

INNE KIERUNKI BADAŃ

Badania grzybów poza Polską

Pracownicy Zakładu Mykologii uczestniczyli bądź obecnie uczestniczą w badaniach różnych grup grzybów występujących na wszystkich kontynentach. Tomasz Majewski badał grzyby m.in. Ukrainy, wyspy Bali, Borneo, Ekwadoru, Indonezji, Japonii, Meksyku, Nowej Gwinei, Peru, Półwyspu Malajskiego i Rwandy [1307, 1499–1501, 1535–1537, 1609, 1680, 1698–1700, 1765].

Andrzej Chlebicki badał głównie grzyby z dawnej klasy *Pyrenomycetes* (*Ascomycota*) zebrane w obszarach arktyczno-alpejskich Austrii, Bułgarii, Chile, Czech, Grenlandii, Kazachstanu, Rosji, Rumunii, Słowacji, Szwecji, Ukrainy i Włoch, a zwłaszcza gatunki występujące na *Dryas octopetala* [2109, 2110, 2306, 2363, 2364, 2550–2552, 2820, 2959, 3105, 3225, 3966, 3967]. Badał także grzyby z podgromady *Ustilaginomycotina* zebrane w Chile, Indiach oraz Kazachstanie [3419, 3665, 3810]. Zofia Heinrich była współautorem prac o grzybach z Spitsbergenu i Szetlandów Południowych [1895, 2254].

Władysław Wojewoda, Z. Heinrich, H. Komorowska, K. Zarzycki i jego żona (Barbara Zarzycka) w latach 1982–1986 zebrali w Korei Północnej bogate materiały w trakcie kilku ekspedycji. *Macrofungi of North Korea collected in 1982–1986* W. Wojewody, Z. Heinrich i H. Komorowskiej to pierwsze opracowanie grzybów wielkoowocnikowych Korei Północnej obejmujące ok. 430 gatunków [3389]. Wcześniejsze informacje o grzybach tego kraju były publikowane w języku koreańskim i jako takie stosunkowo rzadko cytowane w literaturze światowej [2796, 5250].

Anna Ronikier (Ryc. 5) prowadzi badania m.in. w Alpach, Karpatach i Pirenejach, we Francji, Hiszpanii, Rumunii i Słowacji, a także w Skandynawii, np. w Finlandii i Szwecji

Ryc. 5. Anna Ronikier – badania związane z arktyczno-alpejską mykobiotą gór europejskich, góry Komovi, Czarnogóra, 2009 (Fot. M. Ronikier).

oraz w Argentynie i Stanach Zjednoczonych. Marcin Piątek (Ryc. 6) prowadzi badania *Ustilaginomycotina* w Afryce: Beninie, Egipcie, Ghanie, Kamerunie oraz Togo. Studiował także materiały zielnikowe pochodzące z wszystkich kontynentów świata (z wyjątkiem Antarktydy). Dariusz Karasiński prowadzi badania taksonomiczne nad grzybami z dawnego rzędu *Aphyllphorales* (głównie grzyby kortycjoidalne) w Europie (Austria, Czechy, Francja, Słowacja, Włochy) i Ameryce Południowej (Boliwia). Studiował typy i inne materiały zielnikowe pochodzące z Europy, Afryki, Ameryki Południowej, Ameryki Północnej i Azji. Badał również *Agaricomycetes* zebrane na Antarktydzie [4359].

Pracownicy Zakładu opublikowali nowe gatunki grzybów dla Białorusi, Chile, Czeskiej Republiki, Ekwadoru, Grenlandii, Indonezji, Japonii, Kazachstanu, Kamerunu, Korei Północnej, Mauritiusa, Madagaskaru, Meksyku, Nowej Gwinei, Peru, Półwyspu Malajskiego, Rosji i Ukrainy (por. Aneks I. D).

Czerwone listy grzybów i śluzowców

Opracowania poświęcone zanikaniu grzybów wielkoowocnikowych zostały zainicjowane przez Wojewodę [1051]. Maria Ławrynowicz i W. Wojewoda opracowali *Czerwoną listę grzybów wielkoowocnikowych zagrożonych w Polsce*. Ukazały się trzy wydania tej listy [1643, 2084, 3638]. W pierwszym z tych wydań zamieszczono spis 800 gatunków, w drugim

1013 gatunków, a w trzecim 892 gatunki. Z kolei A. Ronikier uczestniczyła w wydaniu *Czerwonej listy śluzowców rzadkich w Polsce* [3552]. Została też opracowana lokalna czerwona lista dla obszaru Górnego Śląska [2722].

Historia botaniki, mykologii i fitopatologii

Tomasz Majewski, W. Wojewoda i A. Chlebicki zajmowali się historią botaniki, fitopatologii i mykologii. Dzięki ich aktywności powstał szereg opracowań biograficznych, poświęconych badaczom grzybów i roślin, m.in. wybitnym polskim i zagranicznym uczonym. Andrzej Chlebicki pisał o Józefie Mądalskim [4994, 5265], w innych artykułach o Józefie I. Łagowskim [5778] oraz Elżbiecie Skwirzyńskiej [5880] i Januszu B. Falińskim [5969].

Tomasz Majewski pisał natomiast o Tadeuszu Dominiku [4962], Zdzisławie Dąbrowskim [4882], Karolu Kaniewskim [5002], Wandzie Konopackiej [5003], Stefanie Krupko [5004], Ryszardzie Kruszyńskim [4888], Florze Lilienfeldównie [5070], Andrzeju Michalskim [5005], Janie Miechowiczu [5071], Andrzeju Nespiaku [4903, 5006], Irenie Rejment-Grochowskiej [5007], Janinie Woronieckiej-Siemaszkowej [4933] oraz Ludwiku Garbowskiemu [4853, 5001], któremu poświęcił też książkową monografię [1237]. Scharakteryzował również fitopatologię w działalności Puławskich Instytutów Rolniczych [1306].

Władysław Wojewoda pisał o Stanisławie Batko [5339], Franciszku Berdau [4836], Franciszku Błońskim [4733], Stanisławie Chelchowskim [4847], Stanisławie Domańskim

Ryc. 6. Marcin Piątek na tle baobabu, badania mykobioty Togo, Afryka, 2011 (Fot. N. S. Yorou).

[5482, 5483, 5628], Marinusie A. Donku [4817], Bogumirze Eichlerze [4826], Barbarze Gumińskiej [6320], Irenie Mazaraki [5626], Mieczysławie A. Mazarakim [6319], Bolesławie Namysłowskim [4911], Albercie Pilácie [4825], Andrzeju Nespiaku [5911], Bronisławie Zysce [6081], a w obszernym opracowaniu o działalności na polu mykologii wybitnego polskiego botanika i mykologa Mariana Raciborskiego [4991].

Anna Miśkiewicz i Michał Ronikier [5900] napisali artykuł poświęcony pamięci wybitnego szwajcarskiego mykologa Julesa Favre'a.

ZBIORY GRZYBÓW I ŚLIZOWCÓW

Od 1969 roku W. Wojewoda zaczął gromadzić okazy do kolekcji grzybów. Obecnie (w 2012 r.) znajduje się ponad 60 000 torebek numerowanych i co najmniej połowa z tego nie numerowanych. Jest to największy zbiór grzybów w Polsce (Ryc. 7). Główna część kolekcji to materiały zebrane przez W. Wojewodę, H. Komorowską, Z. Heinrich i M. Piątka. Znajdują się tam także zbiory mykologów z przed pierwszej i drugiej wojny światowej (np. J. Krupy, B. Namysłowskiego i wielu innych). W 2002 roku do kolekcji grzybów IB PAN został dołączony jako depozyt niezwykle cenny zbiór grzybów Stanisława Domańskiego z Wydziału Leśnego Uniwersytetu Rolniczego im. H. Kołłątaja w Krakowie. Zbiór grzybów S. Domańskiego zawiera około 100 typów opisanych przez niego taksonów grzybów nowych dla nauki. W 2010 roku T. Majewski odsprzedał kolejny niezwykle cenny zbiór grzybów *Laboulbeniales* wraz z kolekcją owadów i typów nomenklatorycznych, kolekcją rdzy i literaturę. Kolejną ważną kolekcją są grzyby zebrane na roślinach z rodzaju *Dryas* przez A. Chlebickiego oraz głównie i śniecie zebrane przez M. Piątka.

W Zakładzie, oprócz kolekcji grzybów, znajdują się zbiory śluzowców (Ryc. 8). Zbiory te zostały wydzielone w roku 2003 z zielnika głównego KRAM i stanowią obecnie osobną kolekcję, która liczy około 3500 okazów, z czego dużą część stanowi kolekcja H. Krzemieniewskiej. Najstarsze zbiory pochodzą z XIX w., w tym okazy zbierane przez M. Raciborskiego. W zielniku znajduje się co najmniej 30 typów nomenklatorycznych (m.in. gatunki opisane przez M. Raciborskiego, H. Krzemieniewską i A. Ronikier).

LABORATORIUM MIKROBIOLOGICZNE

Od 2004 roku zostało utworzone przez prof. A. Chlebickiego Laboratorium Mikrobiologiczne. Fundacja Nauki Polskiej umożliwiła zakup komory laminarnej. Początkowo laboratorium mieściło się w niewielkim pokoju w budynku A, następnie (od 2012 roku) w dużym pomieszczeniu w budynku B (Ryc. 9) (por. schemat sytuacyjny w rozdziale Wstęp, niniejszy tom). W laboratorium wykonywane są izolacje grzybów z roślin i skał, kopalń i jaskiń, przechowywane są kultury grzybów w inkubatorze, zamrażarce i szafach, a także wykonywane są podstawowe prace związane z izolacją DNA.

Ryc. 7. Zbiory grzybów (Fot. D. Karasiński, A. Chlebicki).

DYDAKTYKA I UPOWSZECHNIANIE WIEDZY O GRZYBACH I ŚLIZOWCACH

Klucz do oznaczania grzybów autorstwa B. Gumińskiej i W. Wojewody doczekał się trzech wydań (Gumińska, Wojewoda 1968) [1361, 1479] oraz jednego wznowienia (Gumińska, Wojewoda 1988). Władysław Wojewoda, Irena Turowska oraz Zbigniew Podbielkowski byli autorami skryptu dla studentów Wydziału Farmacji ówczesnej Akademii Medycznej w Krakowie [4754, 4835, 4988].

Tomasz Majewski prowadził wykłady z botaniki ogólnej w filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku. Wykłady z tematu „Ochrony grzybów w lesie” dla studentów Wydziału Leśnego Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie prowadził W. Wojewoda, ponadto prowadził wykłady dla słuchaczy Poddyplomowego Studium Ochrony Przyrody AR w Krakowie. Władysław Wojewoda wygłaszał także wykłady dla nauczycieli biologii w liceach ogólnokształcących Krakowa, prowadził także wycieczki mykologiczne dla uczniów szkół średnich i mieszkańców Krakowa. Kolejną ważną inicjatywą w upowszechnianiu wiedzy o grzybach były wydania atlasów grzybów, w tym *Poradnik grzybiarza* W. Wojewody [5342, 5953] był wydany w dużym nakładzie. Władysław Wojewoda był autorem przekładu wydań atlasu grzybów [5038, 5433]. Brał też udział w opracowywaniu kilkuset haseł o tematyce mykologicznej w dwu encyklopediach [5700–5705, 5757–5759, 5811–5814,

Ryc. 8. Zbiory śluzowców (Fot. A. Ronikier).

Ryc. 9. Laboratorium mikrobiologiczne w nowym (od 2012 roku) pomieszczeniu, w budynku B (Fot. A. Chlebicki).

5909]. Ponadto mykolodzy z IB PAN są autorami i współautorami bardzo wielu popularnonaukowych artykułów i rozdziałów w książkach (W. Wojewoda, A. Chlebicki, A. Ronikier, D. Karasiński) o różnorodnej tematyce.

Wystawy grzybów (W. Wojewoda, Z. Heinrich, H. Komorowska, A. Cichocka i B. Pleban) były organizowane we współpracy z różnymi partnerami, jak Katedra Botaniki Farmaceutycznej Akademii Medycznej, Klinika Toksykologii AM i Wojewódzka Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Krakowie. W 1986 roku wystawa była zorganizowana w klinice Toksykologii przy ul. Kopernika, następna wystawa w 1987 roku w pałacu Potockich w Rynku Głównym, kolejna w 1988 roku w Instytucie Botaniki PAN przy ul. Lubicz, w 1990 roku na dziedzińcu rektoratu byłej Akademii Medycznej przy ul. Św. Anny i ostatnia w 1993 roku w Muzeum Zoologicznym PAN przy ul. Św. Sebastiana. Brak funduszy uniemożliwił organizowanie następnych wystaw. Dariusz Karasiński w trakcie pracy nad doktoratem (w latach 2007–2011) uczestniczył w organizacji wystaw grzybów Puszczy Białowieskiej w Białowieży i Hajnówce [6316, 6382]. Władysław Wojewoda, Z. Heinrich oraz H. Komorowska prowadzili poradnię mykologiczną w Klinice Toksykologii Akademii Medycznej w Krakowie (1986 rok). Andrzej Chlebicki i W. Wojewoda uczestniczyli w audycjach radiowych i telewizyjnych poświęconym grzybom, mykologii i botanice: A. Chlebicki brał udział w takich programach we Wrocławiu, a W. Wojewoda w Krakowie, Katowicach i w Szczecinie, a także w polskiej sekcji radia w Pradze, dla Polaków mieszkających w Republice Czeskiej.

Podziękowania

W przygotowaniu niniejszego tekstu wykorzystane zostały w dużym stopniu informacje zebrane przez prof. W. Wojewodę do opracowania historii Instytutu Botaniki PAN na obchody 50-lecia. Opracowanie to nigdy nie ujrzało światła dziennego, a rodzina prof. W. Wojewody nie zgodziła się na opublikowanie tamtego tekstu w obecnym tomie, gdyż wymagał on uzupełnienia o ostatnią dekadę. Dzięki uprzejmości prof. Tomasza Majewskiego wykorzystano również dokumentację ze zbiorów prof. A. Skirgiełło. Zestawienie nowo opisanych taksonów i nowych kombinacji nomenklatorycznych przygotował dr Marcin Piątek, a bibliografię i informacje o badaniach prof. W. Wojewodzie przygotował dr Dariusz Karasiński.

LITERATURA

- GUMIŃSKA B. 2000. *Wawelia* – historia i nowe odkrycia. *Wiadomości Botaniczne* 44(3/4): 23–25.
- GUMIŃSKA B. 2002. New localities of two interesting species of fungi growing on sawdust. *Polish Botanical Journal* 47(2): 139–142.
- GUMIŃSKA B., WOJEWODA W. 1968. *Grzyby owocnikowe i ich oznaczanie*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.
- GUMIŃSKA B., WOJEWODA W. 1988. *Grzyby i ich oznaczanie*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.
- KARASIŃSKI D. 2011. *Grzyby afyloforoidalne Kaszubskiego Parku Krajobrazowego*. Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN (rozprawa doktorska).
- MAJEWSKI T. 2008. *Laboulbeniales*. [W]: W. Wojewoda (Red.). *Atlas of the geographical distribution of Fungi in Poland*. Kraków: W. Szafer Institute of Botany.
- MULENKO W., MAJEWSKI T., RUSZKIEWICZ-MICHALSKA M. (Red.). 2008. *A preliminary checklist of micromycetes in Poland*. Kraków: W. Szafer Institute of Botany, Polska Akademia Nauk. [Series: Biodiversity of Poland, Vol. 9].
- NAMYŚŁOWSKI B. 1909. Sur la structure et le developpement de *Wawelia regia* nov. subf. nov. sp. *Bulletin International de l'Academie des Sciences de Cracovie, Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles* 7: 597–603.
- SKIRGIEŁŁO A. 1960. *Podstawczaki (Basidiomycetes), borowikowe (Boletales)*. W: J. Kochman, A. Skirgiełło (Red.). *Flora Polska, Rośliny Zarodnikowe Polski i Ziem Ościennych, Grzyby (Fungi)*. Warszawa: PWN.
- SKIRGIEŁŁO A. 1988. *Polska Bibliografia Mikologiczna I–III*. Warszawa: PWN.

BIOGRAMY

Chlebicki Andrzej (ur. 1949), prof. dr hab., botanik, mykolog, herpetolog; Pracowania Atlasu Flory Polski we Wrocławiu IB PAN 1979–1994, kierownik Pracowni Atlasu Flory Polski we Wrocławiu 1990–1993, Pracownia Mikologii 1994–1999, Zakład Mikologii 2000–2011, Zakład Mykologii 2000→; kierownik Zakładu Mykologii 2004→; kustosz Kolekcji Grzybów IB PAN od 2000→; tematyka badawcza: taksonomia, ekologia i rozmieszczenie geograficzne grzybów zwłaszcza z grup *Xylariales*, *Dothideomycotina* i grzybów mitosporowych, koegzystencja grzybów z roślinami i bakteriami, powiązania biogeograficzne grzybów arktyczno-alpejskich z relikdami glacialnymi w obszarach górskich Polski i innych krajów, ekstremofile jaskiń i kopalń.

- Ginko Bogusława** (daty ur. brak), mgr, mykolog; Pracownia Mikologii 1981–1986 (stanowisko pracy w Warszawie); tematyka badawcza: ekologia i rozmieszczenie geograficzne grzybów z dawnych klas *Asco-* i *Basidiomycota*.
- Gumińska Barbara** (ur. 1924), prof. dr hab., mykolog; Pracownia Systematyki Śluzowców 1956, Pracownia Mykologiczna 1957–1959; tematyka badawcza: taksonomia, ekologia i rozmieszczenie geograficzne grzybów z dawnych klas *Asco-* i *Basidiomycota*, szczególnie w Polsce południowej, m.in. w Karpatach.
- Heinrich Zofia** (ur. 1938), dr, mykolog; Pracownia Mikologii 1970–1986, Zakład Mikologii 1987–1991, Pracownia Mikologii 1992–1998; tematyka badawcza: taksonomia grzybów z rzędu *Agaricales*, ze szczególnym uwzględnieniem grzybów ciemnozarodnikowych z rodzin: *Bolbitiaceae*, *Coprinaceae*, *Cortinariaceae* i *Strophariaceae*.
- Karasiński Dariusz** (ur. 1972), dr, mykolog; Zakład Mykologii 2012→; tematyka badawcza: taksonomia, filogeneza, ekologia i chorologia resupinowatych *Agaricomycotina* zasiedlających martwe drewno w lasach pierwotnych i naturalnych strefy umiarkowanej północnej półkuli i obszarów tropikalnych świata.
- Komorowska Halina** (ur. 1951), dr, mykolog; Pracownia Mikologii 1975–1986, Zakład Mikologii 1987–1991, Pracownia Mikologii 1994–1999, Zakład Mikologii 2000–2011, Zakład Mykologii 2012→; tematyka badawcza: taksonomia i ekologia grzybów wielkoowocnikowych z dawnych klas *Asco-* i *Basidiomycota*, szczególnie tzw. grzybów białozarodnikowych z rodzin: *Hydnangiaceae*, *Marasmiaceae*, *Pleurotaceae* i *Tricholomataceae* oraz śluzorośli (*Myxomycota*), zwłaszcza w Polsce południowej (Puszcza Niepołomska, Bory Orawsko-Nowotarskie, Gorce, Pieniny, Tatry), a poza Polską w Korei Północnej.
- Krzemieniewska Helena** (1878–1966), profesor, fizjolog roślin, mykolog i mikrobiolog; Dział Systematyki Śluzowców 1955, Pracownia Systematyki Śluzowców 1956, Pracownia Mykologiczna 1957–1960; tematyka badawcza: taksonomia, ekologia i rozmieszczenie geograficzne śluzowców.
- Łuszczyński Janusz** (ur. 1956), dr hab., botanik, fitosocjolog, ekolog i mykolog; Zakład Mikologii 1991–1992; tematyka badawcza: taksonomia, ekologia i rozmieszczenie geograficzne grzybów wielkoowocnikowych, przede wszystkim *Agaricomycotina*, głównie w Górach Świętokrzyskich.
- Majewski Tomasz** (ur. 1940), prof. dr hab., mykolog; Pracownia Mykologiczna 1965–1968, Pracownia Mikologii 1969–1986, Zakład Mikologii 1987–1990 (stanowisko pracy w Warszawie); tematyka badawcza: taksonomia i ekologia grzybów mikroskopijnych w szerokim znaczeniu, w szczególności *Laboulbeniales* oraz *Peronosporales*, *Erysiphales*, *Uredinales* i *Ustilaginomycotina*, udział grzybów mikroskopijnych w zbiorowiskach roślinnych.

- Piątek Marcin** (ur. 1974), dr inż., mykolog, fitopatolog; Zakład Mikologii 1998–2011, Zakład Mykologii 2012→; tematyka badawcza: taksonomia, filogeneza, koegzystencja grzybów i roślin, ekologia oraz rozmieszczenie geograficzne grzybów: w przeszłości *Agaricomycotina*, a obecnie głównie *Ustilaginomycotina* w skali światowej.
- Ronikier Anna** (z d. Miśkiewicz) (ur. 1975), dr, mykolog; Zakład Mikologii 2000–2011, Zakład Mykologii 2012→; kustosz kolekcji śluzowców (*Myxomycetes*) w Instytucie Botaniki PAN; tematyka badawcza: ekologia, taksonomia, biogeografia kapeluszowych *Agaricomycotina*, ze szczególnym uwzględnieniem grzybów w ekosystemach górskich w Karpatach, ekologia i mykoryza grzybów wielkoowocnikowych piętra alpejskiego, filogeografia grzybów arktyczno-alpejskich, śluzowce przyśnieżne gór świata (Europa, Ameryka Północna, Ameryka Południowa).
- Wojewoda Władysław Ryszard** (1932–2010), prof. dr hab., mykolog; Pracownia Mikologii 1969–1986, Zakład Mikologii 1987–2003; p. o. kierownika Zakładu 1971–1980, kierownik Zakładu 1981–2003; założyciel (1969) i kustosz (do roku 2000) zbiorów grzybów IB PAN; redaktor serii *Atlas of the geographical distribution of fungi in Poland* (2000–2005); tematyka badawcza: taksonomia, ekologia i rozmieszczenie geograficzne grzybów wielkoowocnikowych głównie *Agaricomycotina*, w szczególności z dawnych rzędów *Aphyllophorales*, *Auriculariales*, *Tremellales*, *Dacrymycetales* i *Tulasnellales*.